

Evaluation of the logbook of the department of operative dentistry in Ardabil university of Medical Sciences at 2019 from students' point of view

Haleh Valizadeh Haghi¹, Hamed Zandian², Shadieh Molaei¹, Farzaneh Azaripour³

¹* Assistant Professor of Operative Dentistry, Ardabil University of Medical Sciences, Ardabil, Iran.

² Assistant Professor of Social Factors Affecting Health Research Center, Ardabil University of Medical Sciences, Ardabil, Iran.

³ Student of Dentistry, School of Dentistry, Ardabil University of Medical Sciences, Ardabil, Iran.

ARTICLE INFO

Article type

Original Article

Article history

Received: 23 June 2020

Accepted: 30 July 2020

Keywords

Logbook
Operative Dentistry
Assessment
Student

ABSTRACT

Introduction: There are several tools for evaluating the achievement of educational goals. One of these tools is logbook. The aim of this study was to evaluate the logbook designed in the operative dentistry department from the students' point of view.

Materials & Methods: In this cross-sectional descriptive study, 60 dental students included the study in the academic year of 2019. Information was collected through a researcher-made questionnaire in three sections: demographic data, logbook evaluation questions, and an open-ended question about suggestions. The validity of the questionnaire was confirmed by faculty members. The reliability of the questionnaire was confirmed by Cronbach's alpha test with a coefficient of 0.8. Data analysis was performed using descriptive and analytical statistics.

Results: The mean overall evaluation score of Logbook was 28.98 ± 5.77 . 71.7% of students mentioned that the effect of logbook on their knowledge about the evaluation method was high and very high. Regarding the necessity of using logbook, 51.7% of students choose high and very high necessity. Using Pearson correlation test, there was a significant and positive relationship between the students' final score of semester and their opinion about the Logbook evaluation. There was also a relationship between the logbook evaluation score and the experience of not using the logbook in the education period.

Conclusion: Based on the findings, in general, students' views on the use of logbook were moderate, and since logbook should meet the educational needs of all students, it is necessary to redesign its content.

[10.22038/HMED.2020.49839.1044](https://doi.org/10.22038/HMED.2020.49839.1044)

► Cite this paper as:

Valizadeh Haghi H, Zandian H, Molaei Sh, Azaripour F. Evaluation of the logbook of the department of operative dentistry in Ardabil university of Medical Sciences at 2019 from students' point of view. *Horizon of Medical Education Development*. 2020;11(3):45-58

*Corresponding author: Haleh Valizadeh Haghi;
Ardabil University of Medical Sciences, Ardabil, Iran.

Fax: +985131892706

Email: parisa.pourfarrokh@gmail.com

ارزیابی لاگ بوک بخش ترمیمی دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم

پزشکی اردبیل از دیدگاه دانشجویان در سال ۱۳۹۸

هاله ولی زاده حقی^{۱*}، حامد زندیان^۲، شادیه مولایی^۱، فرزانه آذری پور^۲

^{۱*} استادیار بخش ترمیمی دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل، اردبیل، ایران.

^۲ استادیار مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل، اردبیل، ایران.

^۳ دانشجوی دندانپزشکی، دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل، اردبیل، ایران.

مشخصات مقاله	چکیده
نوع مقاله اصیل پژوهشی	مقدمه: ابزارهای متنوعی برای ارزیابی تحقق اهداف آموزشی وجود دارد. یکی از این ابزارها لاگ بوک می باشد. مطالعه حاضر با هدف بررسی دیدگاه دانشجویان دندانپزشکی نسبت به لاگ بوک طراحی شده در بخش ترمیمی انجام گرفت.
پیشینه پژوهش تاریخ دریافت: ۹۹/۰۴/۰۳ تاریخ پذیرش: ۹۹/۰۵/۰۹	روش کار: در این مطالعه توصیفی مقطعی ۶۰ نفر از دانشجویان دندانپزشکی در سال تحصیلی ۱۳۹۸ به روش سرشماری وارد مطالعه شدند. اطلاعات از طریق پرسشنامه پژوهشگر ساخته در سه بخش ویژگی های فردی، سوالات مربوط به ارزیابی لاگ بوک و یک سوال باز در خصوص پیشنهادات جمع آوری گردید. روایی پرسشنامه توسط اعضای هیأت علمی تایید گردید. پایایی پرسشنامه با آزمون Cronbach's alpha با ضریب ۸/۰ تایید شد. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از آمار توصیفی و تحلیلی انجام شد.
کلمات کلیدی لاگ بوک دندانپزشکی ترمیمی ارزیابی دانشجو	نتایج: میانگین نمره ارزیابی کلی لاگ بوک $28/98 \pm 5/77$ بود. ۷۱/۷ درصد از دانشجویان تاثیر لاگ بوک در آشنایی با نحوه ی ارزشیابی و نمره دهی را زیاد و خیلی زیاد ذکر کردند. در خصوص ضرورت استفاده از لاگ بوک ۵۱/۷ درصد از دانشجویان گزینه زیاد و خیلی زیاد را انتخاب کردند. با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون بین معدل ترم و نمره ارزیابی کلی لاگ بوک ارتباط معنی دار و مثبت وجود داشت. بین نمره ارزیابی لاگ بوک و تجربه عدم استفاده از لاگ بوک نیز ارتباط وجود داشت.
 10.22038/HMED.2020.49839.1044	نتیجه گیری: براساس یافته ها، در مجموع دیدگاه دانشجویان در خصوص استفاده از لاگ بوک متوسط بود و از انجایی که لاگ بوک باید برطرف کننده نیازهای آموزشی دانشجویان باشد، بازنگری در محتوای آن امری ضروری است.

► نحوه ارجاع به این مقاله

Valizadeh Haghi H, Zandian H, Molaei Sh, Azaripour F. Evaluation of the logbook of the department of operative dentistry in Ardabil university of Medical Sciences at 2019 from students' point of view. Horizon of Medical Education Development. 2020;11(3):45-58

ایمیل: hvh_haleh@yahoo.com

تماس: ۰۹۱۴۳۵۱۵۱۹۴

* نویسنده مسئول: هاله ولی زاده حقی

دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل، اردبیل، ایران.

مقدمه

به دلیل کاهش فاصله بین نظر و بالین، ضمن ارزیابی عینی تر، به استاد و دانشجو در رسیدن به اهداف آموزشی و بالینی کمک می‌کند. با این وجود دانشجویان اهمیت زیادی برای پر کردن آن قائل نیستند (۹). همچنین نشان داده شده است که لاگ بوک های دندانپزشکی در زمینه روان شناختی و سایکوموتور مؤثر هستند. استفاده از لاگ بوک منجر به ارزیابی بیشتر اهداف شده و در نتیجه رضایت بیشتر دانشجویان را به همراه دارد (۱۰).

در دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل برای نخستین بار جهت ارتقای کیفیت آموزشی در بخش دندانپزشکی ترمیمی توسط متخصصین هیأت علمی این دانشگاه، لاگ بوکی براساس نیازها و اهداف آموزشی دانشکده جهت واحدهای کارگاهی و عملی طراحی گردیده است. از سوی دیگر می‌دانیم برای نیل به آموزش بالینی کارآمد، لازم است وضعیت آموزش و فرایندهای آموزشی به صورت مستمر ارزیابی شود تا نقاط ضعف و قوت آن شناسایی گردد (۱۱). با در نظر داشتن این مورد ارزیابی لاگ بوک طراحی شده نیز جهت بررسی نقاط قوت و ضعف و اصلاح آن حائز اهمیت می‌باشد. در این میان یکی از ارکان ارزیابی دانشجویان استفاده کننده از لاگ بوک می‌باشند که نظرات آنها می‌تواند در بهبود کیفی آن کمک کننده باشد. بر این اساس، مطالعه توصیفی حاضر با هدف ارزیابی لاگ بوک طراحی شده بخش ترمیمی دانشکده دندانپزشکی اردبیل از دید دانشجویان بخش ترمیمی انجام گرفت و نظرات دانشجویان در خصوص کیفیت طراحی و محتوایی لاگ بوک اختصاصی این بخش درمانی مورد بررسی قرار گرفت.

روش کار

دانشجویان دندانپزشکی، دوره های عملی و بالینی مختلفی برای دریافت مهارت های لازم برای دندانپزشک شدن را دریافت می‌کنند (۱، ۲). در دنیای امروز برنامه های آموزشی مطلوب باید ماهیت پویا داشته باشند و به دنبال بازخوردهای محیطی به طور مرتب بازنگری و اصلاح گردند (۳). تغییر در الگوهای آموزشی، دادن دیدگاه به آموزش گیرندگان و جلب مشارکت آنها در زمینه آموزش خودشان در کنار استفاده از روش های بهینه برای نیل به این اهداف، برای تمام بخش های دخیل در آموزش پزشکی یک وظیفه است و سعی بر آن است که با استفاده از روش های جدید بتوان میزان اثربخشی آموزش را بهتر نمود (۴).

مطالعات نشان داده اند که استفاده از لاگ بوک تعاملی (ترکیب روزنگار و راهنمای یادگیری بالینی) در افزایش بازخورد، بازاندیشی، تعامل بین استاد و دانشجو و بهبود روند ارزشیابی که از ارکان اساسی توسعه یادگیری می باشد، بسیار مؤثر است (۵-۷). لاگ بوک این امکان را می دهد که دانشجو بداند چه چیزی را باید فراگیرد و چگونه و از چه طریق سنجیده شود. دانشجو فهرستی از اهداف آموزشی و مهارت های بالینی که باید کسب نماید و نوع بیمارانی را که باید ببیند، در اختیار خواهد داشت به این ترتیب، ساختار و تمرکز در زمینه یادگیری و ارزیابی در یک محیط تجربی حقیقی فراهم می شود و امکان آموزش یکنواخت را فراهم می کند (۸). به عبارتی فعالیت های آموزشی نظم می یابد، وظیفه استاد و دانشجو مشخص می شود. توجه استاد به انتخاب روش های مناسب جلب شده، ارزشیابی استاد توسط موسسه آموزشی تسهیل می شود، باعث می شود استاد و دانشجو با اعتماد بیشتری در بالین حاضر شوند و بالاخره ارزیابی پایان دوره دانشجو نیز آسان تر صورت می گیرد (۵). در مطالعات قبلی در زمینه لاگ بوک دندانپزشکی در کشور مشخص گردید که لاگ بوک

توزیع و به صورت داوطلبانه تکمیل گردید. از ۶۵ دانشجوی واجد شرایط در مجموع ۶۰ پرسشنامه با درصد مشارکت ۹۲ درصد جمع آوری شد. این مطالعه با تأیید کمیته اخلاق با کد اخلاق IR.ARUMS.REC.1398.230 از دانشگاه علوم پزشکی اردبیل انجام شد.

جهت آنالیز آماری از نرم افزار SPSS ورژن ۱۶ استفاده گردید. پاسخ دانشجویان به هر کدام از سوالات مربوط به دیدگاه به صورت توصیفی و به شکل درصد پاسخها در هر کدام از ۵ سطح خیلی کم تا خیلی زیاد گزارش گردید. جهت بررسی دیدگاه دانشجویان بر اساس متغیرهای مطالعه، نمرات هر پرسشنامه برحسب پاسخ دانشجویان محاسبه گردید به این ترتیب که به پنج درجه پاسخها از خیلی کم تا خیلی زیاد، نمره ۱ تا ۵ اتلاق گردید به این ترتیب جمع نمرات به سؤالات حداقل ۹ و حداکثر ۴۵ با متوسط ۲۷ بود. توزیع داده ها با استفاده از آزمون کولموگروف اسمیرونوف محاسبه شد و برای بررسی ارتباط بین دیدگاه و متغیرهای مطالعه بر حسب مورد از آزمون های همبستگی پیرسون و تی مستقل استفاده شد. سطح معناداری ۰/۰۵ در نظر گرفته شد. همچنین نظرات و پیشنهادات دانشجویان به سؤال باز به صورت درصد فراوانی گزارش شد.

نتایج

پروفایل دانشجویان شرکت کننده در مطالعه بر حسب اطلاعات دموگرافیک در جدول ۱ خلاصه شده است.

این مطالعه از نوع توصیفی مقطعی بود. کلیه دانشجویانی که در نیمسال دوم سال تحصیلی ۹۷-۹۸ یکی از واحدهای ترمیمی عملی را اخذ و گذرانده بودند، در پایان ترم تحصیلی به صورت سرشماری وارد مطالعه شدند و نظرات دانشجویان با استفاده از پرسشنامه پژوهشگر ساخته جمع آوری گردید. پرسشنامه شامل سه بخش اطلاعات دموگرافیک و متغیرهای مطالعه (سن، جنس، معدل ترم، گذراندن واحد ترمیمی بدون لاگ بوک، تعداد ترم های استفاده از لاگ بوک)، سوالات مربوط به دیدگاه دانشجویان از بعد کیفیت و ارزیابی لاگ بوک و یک سوال باز در خصوص پیشنهادات برای بهتر شدن طراحی و اجرا تنظیم گردید.

سوالات مربوط به دیدگاه شامل نه سوال بود که دانشجویان با مقیاس ۵ درجه ای از خیلی کم (نمره یک)، کم (نمره دو)، متوسط (نمره سه)، زیاد (نمره چهار) تا خیلی زیاد (نمره پنج) به آنها پاسخ می دادند. پرسشنامه از نظر محتوا توسط پنج نفر از اعضای هیأت علمی دانشکده دندانپزشکی اردبیل (شامل دو متخصص ترمیمی، دو مدیر گروه از سایر بخش ها و یک نفر هیأت علمی مسئول مرکز مطالعات آموزش دانشکده) بررسی و تأیید شد. پایایی پرسشنامه بعد از تکمیل توسط آزمون Cronbach's alpha بررسی گردید و با شاخص آلفا مساوی ۰/۸۱۶ تأیید شد.

جهت تکمیل پرسشنامه ها، پس از توضیح اهداف تحقیق در پایان یکی از جلسات عملی پرسشنامه ها بین دانشجویان

جدول ۱: پروفایل دانشجویان شرکت کننده در مطالعه

درصد	تعداد	مشخصات	
۳۸٪/۳	۲۳	مرد	جنسیت
۶۱٪/۷	۳۷	زن	
۶۳٪/۳	۳۸	بله	تجربه قبلی از عدم استفاده از لاگ بوک در ترم های گذشته
۳۶٪/۷	۲۲	نخیر	
۴۱٪/۷	۲۵	۱	تعداد ترم استفاده از لاگ بوک
۵۵٪	۳۳	۲	
۳٪/۳	۲	عدم پاسخ	
حداکثر	حداقل	میانگین \pm انحراف معیار	مشخصات
۳۶	۲۲	۲۴/۲ \pm ۸۶/۶۳	سن
۱۸/۱۱	۱۳/۰۰	۱۵/۱ \pm ۶۱/۱۱	معدل نیمسال

$\pm 28/98$ به دست آمد. فراوانی و درصد پاسخ دانشجویان به سوالات ارزیابی در جدول ۲ گزارش شده است.

در بخش دوم براساس نمره دهی به پاسخ های دانشجویان به سوالات مربوط به ارزیابی لاگ بوک میانگین نمره ۵/۷۷

جدول ۲: فراوانی پاسخ دانشجویان

سوال	آماره ها	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
		(۱)	(۲)	(۳)	(۴)	(۵)
به نظر شما ضرورت استفاده از لاگ بوک در فعالیتهای عملی چقدر است؟	فراوانی	۳	۹	۱۷	۲۱	۱۰
	درصد	(%)۵	(%)۱۵	(%)۲۸/۳	(%)۳۵	(%)۱۶/۷
اجرای لاگ بوک بخش ترمیمی در آشنایی شما از اهداف آموزشی چقدر مؤثر بوده است؟	فراوانی	۷	۸	۲۳	۱۹	۳
	درصد	(%)۱۱/۷	(%)۱۳/۳	(%)۳۸/۳	(%)۳۱/۷	(%)۵
اجرای لاگ بوک بخش ترمیمی در آشنایی شما از مقررات درون بخشی چقدر بوده است؟	فراوانی	۷	۱۴	۱۷	۱۹	۳
	درصد	(%)۱۱/۷	(%)۲۳/۳	(%)۲۸/۳	(%)۳۱/۷	(%)۵
اجرای لاگ بوک بخش ترمیمی در آشنایی شما با نحوه ی ارزشیابی و نمره دهی چقدر مؤثر بوده است؟	فراوانی	۰	۴	۱۳	۲۷	۱۶
	درصد	۰	(%)۶/۷	(%)۲۱/۷	(%)۴۵	(%)۲۶/۷
اجرای لاگ بوک بخش ترمیمی در برقراری عدالت در ارزشیابی چقدر مؤثر بوده است؟	فراوانی	۸	۱۱	۱۹	۱۸	۴
	درصد	(%)۱۳/۳	(%)۱۸/۳	(%)۳۱/۷	(%)۳۰	(%)۶/۷
اجرای لاگ بوک بخش ترمیمی در کسب مهارت های عملی شما چقدر مؤثر بوده است؟	فراوانی	۱۱	۲۰	۱۶	۱۳	۰
	درصد	(%)۱۸/۳	(%)۳۳/۳	(%)۲۶/۷	(%)۲۱/۷	۰
به نظر شما لاگ بوک طراحی شده از نظر تعداد آیتم های لازم برای تکمیل توسط دانشجو مناسب است؟	فراوانی	۱	۹	۲۴	۲۱	۵
	درصد	(%)۱/۷	(%)۱۵	(%)۴۰	(%)۳۵	(%)۸/۳
به نظر شما لاگ بوک طراحی شده از نظر تعداد آیتم های لازم برای تکمیل توسط استاد مناسب است؟	فراوانی	۱	۸	۲۶	۲۳	۲
	درصد	(%)۱/۷	(%)۱۳/۳	(%)۴۳/۳	(%)۳۸/۳	(%)۳/۳
به نظر شما لاگ بوک طراحی شده از فرمت ظاهری مطلوب است؟	فراوانی	۱	۱۰	۱۶	۲۳	۱۰
	درصد	(%)۱/۷	(%)۱۶/۷	(%)۲۶/۷	(%)۳۸/۳	(%)۱۶/۷

برای بررسی ارتباط بین دیدگاه دانشجویان با معدل ترم از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد و

تجربه قبلی از عدم استفاده از لاگ بوک در ترم های گذشته و تعداد ترمهای استفاده از لاگ بوک) بر دیدگاه دانشجویان از آزمون تی مستقل استفاده شد که اختلاف معناداری به دست نیا مد. نتایج این آزمونها در جدول ۳ خلاصه شده است.

مشخص گردید ارتباط معنی دار و مثبتی بین معدل ترم با نمره ارزیابی کلی وجود دارد ($p=0/004$). همچنین در بررسی ارتباط بین دیدگاه دانشجویان با سن دانشجویان، آزمون همبستگی پیرسون ارتباط معنی داری نشان نداد ($p=0/299$). جهت بررسی اثر سایر متغیرها (شامل جنس،

جدول ۳: بررسی ارتباط نمره ارزیابی کلی با متغیرهای مطالعه

متغیرها	طبقه	آماره	P-value	نوع آزمون
سن	-	-۰/۱۳۶ (ضریب همبستگی)	۰/۲۹۹	همبستگی پیرسون
معدل ترم	-	۰/۳۶۵ (ضریب همبستگی)	۰/۰۰۴	همبستگی پیرسون
تعداد ترم استفاده از لاگ بوک	۱	۲۸/۵±۲۴/۹۱	۰/۴۷۳	تی مستقل
	۲	۲۹/۵±۳۶/۸۳		
تجربه قبلی از عدم استفاده از لاگ بوک در ترم های گذشته	بله	۲۹/۷۶±۵/۸۳ (میانگین)	۰/۱۷۱	تی مستقل
	خیر	۲۷/۶۳±۵/۵۴ (میانگین)		
جنس	زن	۲۸/۸۶±۵/۳۹ (میانگین)	۰/۸۴۲	تی مستقل
	مرد	۲۹/۱۷±۶/۴۶ (میانگین)		

پیشنهادات دانشجویان در جدول ۴ گزارش شده است.

بخش سوم پرسشنامه به صورت سوال باز بود. ۱۱ نفر از

دانشجویان به این سوال پاسخ دادند. فراوانی و درصد

جدول ۴: نظرات و پیشنهادات

پیشنهادات	تعداد	درصد
لاگ بوک پیش خود اساتید یا مسئول بخش بماند	۱	۹/۱
ثبت فعالیت های انجام شده در یک برگه واحد	۱	۹/۱
استفاده از لاگ بوک واحد در تمام بخش هایی که لاگ بوک استفاده می شود	۱	۹/۱
درج شماره برای صفحات	۱	۹/۱
مشخص کردن آیتمی برای تعیین مشکل یا آسان بودن کیس و تاثیر آن در نمره دهی	۱	۹/۱
اگر استاد بخش حوصله نداشته باشد در نمره دهی تاثیر دارد	۱	۹/۱
عدم دخالت روابط شخصی در نمره دهی	۲	۱۸/۲
آیتم برای فتوگرافی نهایی در نظر گرفته شود	۱	۹/۱
توضیح استاد درباره اشکالات و اشتباهات دانشجو قبل از نمره دهی و کمک به حل اشکالات	۱	۹/۱
قسمت تشخیص و طرح درمان عملاً بدون استفاده بوده و به همه نمره تعلق میگیرد	۱	۹/۱

مطالعه حاضر دیدگاه دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در خصوص جنبه های مختلف لاگ بوک اختصاصی واحدهای ترمیمی عملی را مورد بررسی قرار داد. در این ارزیابی میانگین امتیاز دانشجویان به لاگ بوک ۲۸/۹۸ به دست آمد که با در نظر گرفتن حداقل و حداکثر امتیازها ، امتیازی نزدیک به متوسط (امتیاز

بحث و نتیجه گیری

مندی از این ابزار می باشد. این نتایج در راستای مطالعات دیگر می باشد (۱۵-۱۷).

در مطالعه ای که توسط Dahllof و همکاران انجام شد دانشجویان عقیده داشتند لاگ بوک می تواند بازتاب های ساختار یافته از عملکرد کلینیکی شان فراهم کند و علاوه بر جنبه های تکنیکی دندانپزشکی فرصتی برای بحث در مورد درمان بیماران با اساتید و آشنایی با دیدگاه اساتید را تأمین و آگاهی فردی و درک بالاتری را برای دانشجو امکان پذیر می سازد (۱۸). همچنین نشان داده شده که لاگ بوک ارتباط دانشجو با استاد را تقویت می کند (۱۹).

در مطالعه Dahllof حدود ۴۰ درصد از دانشجویان عدم تمایل در تکمیل لاگ بوک را گزارش کرده بودند و از دلایل عدم رضایت، شخصی بودن فیدبک حاصل از لاگ بوک براساس نظرات اساتید مختلف و زمان زیاد صرف شده در تکمیل لاگ بوک و حتی سنگینی وزن آن برای حمل عنوان شده بود (۱۸). Paice و همکاران نشان دادند که لاگ بوک ها تنها زمانی می توانند مؤثر باشند که استفاده راحت داشته باشند (۲۰). با در نظر گرفتن این موارد، در طراحی لاگ بوک بخش ترمیمی دندانپزشکی سعی بر آن شد تا حداقل تعداد آیتم و حجم لاگ بوک در نظر گرفته شود. در بررسی سوالات " تعداد آیتم لازم برای تکمیل توسط استاد و دانشجو " و " فرمت ظاهری لاگ بوک " بیشتر از ۸۰ درصد دانشجویان رضایت متوسط به بالا داشتند. با این حال در بررسی پاسخ ها به سوال باز، همچنان مواردی از پیشنهادات دانشجویان در کاهش حجم یا استفاده از لاگ بوک واحد در تمامی بخش ها و امکان عدم حمل لاگ بوک توسط دانشجو مشاهده گردید که نشان دهنده نیاز به باز طراحی و تقویت لاگ بوک طراحی شده می باشد. همچنین انواع مختلفی از لاگ بوک های الکترونیکی

(معادل ۲۷) می باشد و می توان نتیجه گرفت لاگ بوک طراحی شده بایستی مورد بررسی بیشتر جهت ارتقا قرار گیرد. در بررسی جزئی و برحسب سؤالات پرسشنامه مشاهده شد که در اکثر جنبه ها بیش از دو سوم دانشجویان نظرات متوسط به بالا گزارش کرده اند. به استثناء " اثر لاگ بوک در کسب مهارت های عملی " که بیشتر از نصف دانشجویان معتقد بودند لاگ بوک اثر کم یا خیلی کم در بهبود مهارت های عملی شان داشته است.

چندین نقش برای لاگ بوک مطرح است از جمله به عنوان راهنمای مطالعه (study guide)، وسیله ای برای پروسه آموزشی ثبت شده و به عنوان وسیله ای برای ارزشیابی (۱۲). مطالعه ی ترابی و همکاران نشان داد که لاگ بوک می تواند در جنبه های شناختی و سایکوموتور (عملی و دانش) آموزش دندانپزشکی مؤثر باشد و ارزیابی objective بیشتری را تأمین کند (۱۰). شواهد نشان می دهد یادگیری فعال و بازتاب ناشی از لاگ بوک بهترین روش برای تقویت آموزش دانشجویان است (۱۳، ۱۴). با این وجود فرایند آموزش تابع یک فاکتور منفرد از جمله لاگ بوک نمی باشد و سایر فاکتورها از جمله فاکتورهای اجتماعی-اقتصادی و contextual نقش بیشتری در این زمینه دارد. به این ترتیب به نظر می رسد انجام مطالعات بیشتری در مشخص کردن عوامل تأثیر گذار در کسب مهارت های عملی در دانشکده دندانپزشکی اردبیل مورد نیاز است تا هم در طراحی مجدد و اصلاح لاگ بوک و هم در ریشه یابی کاستی های موجود و علل آن در کسب مهارت های عملی کمک کننده باشد.

در بررسی سؤال پرسشنامه در زمینه ضرورت استفاده از لاگ بوک مشاهده شد که تنها ۲۰ درصد دانشجویان ضرورت کم یا خیلی کم برای لاگ بوک گزارش کردند و این نشان دهنده دیدگاه مثبت و تمایل دانشجویان در بهره

داند(۲۴) و در مطالعه کمالی نیز بیشتر از نیمی از دانشجویان و مریبان لاگ بوک را در ارتقای ارزشیابی مؤثر می دانستند(۲۵) از سوی دیگر به نظر می رسد لاگ بوک به نظر شخصی استاد وابسته است(۲۰) ارزشیابی های خوب باید پایا، روا، آموزشی و قابل پذیرش باشد(۲۶) اما مطالعات نشان می دهند که روایی و پایایی داده های ثبت شده در لاگ بوک همچنان به عنوان یک چالش مطرح می باشد(۱۹, ۲۶) به نحوی که طراحی لاگ بوکی که بتواند در عین ساده بودن، داده های پایا و روا ارائه دهد با مشکل مواجه است(۲۷).

در بررسی نظرات دانشجویان در ارتباط با متغیرهای مطالعه، ارتباط مثبت و معناداری بین معدل و نمره ارزشیابی مشاهده شد و دانشجویانی که معدل بالاتری داشتند نظرات مثبت نسبت به لاگ بوک گزارش کردند. در ارزیابی فرایندهای آموزشی یکی از مواردی که به نظر می رسد به عنوان یک عامل مخدوش کننده ارزیابی از فعالیتهای واقعی را تحت تأثیر قرار می دهد، عملکرد تحصیلی دانشجویان می باشد و برخی از اساتید اعتقاد دارند عملکرد تحصیلی دانشجویان روی نظرات آنان درباره نحوه تدریس استادشان اثرگذار است و اظهار می دارند که دانشجویان با عملکرد تحصیلی پایین (دانشجویان ضعیف) صلاحیت نظر دادن درباره نحوه تدریس اساتیدشان و کیفیت آموزش را ندارند. اینها توصیه می نمایند برای ارزشیابی، تنها از دانشجویان با عملکرد تحصیلی بالا (دانشجویان ممتاز) استفاده شود تا نتایج ارزشیابی صحیح و قابل اعتماد باشد(۲۸) با این وجود در یک مطالعه مروری در دانشگاه ویرجینیا، در بررسی نتایج بیش از ۴۰۰ مقاله پژوهشی، رابطه معناداری بین نمره دانشجویان و ارزشیابی استاد توسط دانشجویان نشان داده نشد(۲۹). در نتیجه به نظر می رسد بررسی های بیشتری مورد نیاز هست تا به علت نارضایتی دانشجویان با معدل

می توانند برای تسهیل و کاهش زمان و قابلیت حمل مورد توجه قرار گیرند(۲۱).

در بررسی سؤال تأثیر لاگ بوک در آشنایی از اهداف آموزشی و مقررات درون بخشی به ترتیب ۲۵درصد و ۳۵درصد تأثیر کم یا خیلی کم را گزارش کردند. در مطالعات نشان داده شده است که استفاده از لاگ بوک به دانشجوی کمک می کند تا بفهمد نیاز به دانستن چه مطالبی دارد و سبب مشارکت فعال دانشجوی می شود(۱۷). حتی مشاهده شده است که استفاده از این ابزار می تواند در کمیت آموزش اثر داشته و تعداد بیماران درمان شده در واحد عملی را افزایش دهد(۲۱, ۲۲). در مطالعه ی حاضر با توجه به درصدهای به دست آمده به نظر می رسد همچنان طراحی لاگ بوک در افزایش اثرگذاری آن در زمینه روشن ساختن اهداف آموزشی و بایدها و نبایدهای بخش ترمیمی نیازمند تقویت می باشد. همچنین به نظر می رسد مطالعه کامل لاگ بوک توسط دانشجوی در مؤثر بودن آن نقش داشته و احتمالاً نیاز هست تغییراتی انجام شود تا از مطالعه کامل لاگ بوک از سوی دانشجویان اطمینان حاصل شود. در مطالعه Dikson و همکاران نشان داده شد که دانشجویانی که بیش از ۷۵درصد لاگ بوک را مطالعه کرده بودند به میزان قابل توجهی عملکرد بهتری داشتند(۲۳).

در بررسی سؤال در خصوص نظرات دانشجویان در زمینه ارزشیابی مشاهده شد که بیش از ۹۰درصد دانشجویان گزارش کردند که لاگ بوک طراحی شده در آشنایی دانشجویان از نحوه ارزشیابی اثر متوسط به بالا داشته است با این حال حدود یک سوم دانشجویان معتقد بودند که لاگ بوک اثر کم یا خیلی کم در برقراری عدالت در ارزشیابی دارد. یوسف زاده و همکاران نشان دادند اکثر دانشجویان لاگ بوک را روشی سودمند در رفع ابهامات ارزشیابی می

این مقاله بر اساس پایان نامه دوره دکتری عمومی دندانپزشکی خانم فرزانه آذری پور از دانشگاه علوم پزشکی اردبیل به شماره ۱۵۲ با کد اخلاق IR.ARUMS.REC.1398.230 استخراج گردید.

تضاد منافع:

در این مطالعه تضاد منافع وجود ندارد.

کمتر پی برد و ابزاری طراحی کرد که برای تمام گروههای دانشجویی مفید باشد. براساس یافته ها، در مجموع دیدگاه دانشجویان در خصوص استفاده از لاگ بوک متوسط بود و از آنجایی که لاگ بوک باید برطرف کننده نیازهای آموزشی همه دانشجویان باشد ، بازنگری در محتوای آن امری ضروری به نظر می رسد.

تقدیر و تشکر:

References

1. Fattahi H, Bazrafkan L, HasanLi E, Rad AB. The Viewpoints of Dental Students of Shiraz toward the Amount of Their Achievement to Learning Objectives in Different Courses of Orthodontics. *Iranian Journal of Medical Education*. 2009;9.(۳)
2. MatlabNejad M, Madani Z, Ahmady A. Self assessment of dental students' professional competence. *Iranian Journal of medical education*. 2005:135-46.
3. Roshangar F, Lotfi M, Zamanzadeh v, Abdollahzadeh F, Davoodi A. The Effect of Using Logbook on Nursing Students' Learning. *Iranian Journal of Medical Education*. 2010;10(1):64-70. eng.
4. Dent J, Harden RM, Hunt D. *A practical guide for medical teachers: Elsevier health sciences*; 2017.
5. Blake K. The daily grind--use of log books and portfolios for documenting undergraduate activities. *Medical education*. 2001;35(12):1097.
6. Watters DA, Green AJ, Van Rij A. Requirements for trainee logbooks. *ANZ journal of surgery*. 2006;76(3):181-4.
7. Cornwall PL, Doubtfire A. The use of the Royal College of Psychiatrists' trainee's log book: a cross-sectional survey of trainees and trainers. *Psychiatric Bulletin*. 2001;25(6):234-6.
8. Murray E, Alderman P, Coppola W, Grol R, Bouhuijs P, Van Der Vleuten C. What do students actually do on an internal medicine clerkship? A log diary study. *Medical Education*. 2001;35(12):1101-7.
9. Mazareie E, Momeni Danaei S, Hosseinezhad S, Nili M. Evaluating the effect of logbook as viewed by the juniors and seniors at Shiraz school of dentistry. *Strides in Development of Medical Education*. 2016;13(4):395-402.
10. TORABI K, BAZRAFKAN L, SEPEHRI S, HASHEMI M. The effect of logbook as a study guide in dentistry training. *Journal of Advances in Medical Education & Professionalism*. 2013;1(3):81-4.
11. Seif AA. *Educational measurement, assessment and evaluation*. Tehran: Doran Publications. 2004;128.
12. Thomson P, Boyle C. Auditing clinical teaching in oral surgery: the use of a student log book. *Dental update*. 1996;23(7):283-6.
13. Dolmans DH, Wolfhagen IH, Essed GG, Scherpbier AJ, van der Vleuten CP. The impacts of supervision, patient mix, and numbers of students on the effectiveness of clinical rotations. *Academic Medicine*. 2002;77(4):332-5.
14. Raghoebar-Krieger H, Sleijfer D, Bender W, Stewart R, Popping R. The reliability of logbook data of medical students: an estimation of interobserver agreement, sensitivity and specificity. *Medical Education-Oxford*. 2001;35(7):624-31.
15. Khogali S, Laidlaw J, Harden R. Erratum: Study guides: A study of different formats. *Medical Teacher* 28 (4), pp. 375-377. *Medical Teacher*. 2006;28(6):583.-
16. Abdolmaleki M, Ashoorioun V, Momeni S, Zarezadeh Y, Rokhzadi M. The influence of study guide on clinical education of nursery students. *Iranian Journal of Medical Education*. 2011;10.(۵)
17. Jafari A, Shirazi M, Ahmadi H, Safarnavadeh M, Soroush M. Lecturers and Students Perception of Using a Study Guide. *Strides in Development of Medical Education*. 2014;11(3):313-20.
18. Dahllof G, Tsilingaridis G, Hindbeck H. A logbook for continuous self-assessment during 1 year in paediatric dentistry. *European Journal of Paediatric Dentistry*. 2004;5:163-9.
19. Khorashadzadeh F, Alavinia S. Students' perception about logbooks: advantages, limitation and recommendation-a qualitative study. *J Pak Med Assoc*. 2012;62(11):1186-4.
20. Paice E, Moss F, West G, Grant J. Association of use of a log book and experience as a preregistration house officer: interview survey. *BMJ*. 1997;314(7075):213.
21. Wimmers PF, Schmidt HG, Splinter TA. Influence of clerkship experiences on clinical competence. *Medical education*. 2006;40(5):450-8.
22. Coates WC, Gendy MS, Gill AM. Emergency medicine subinternship: can we provide a standard clinical experience? *Academic emergency medicine*. 2003;10(10):1138-41.
23. Dickson KL, Miller MD, Devoley MS. Effect of textbook study guides on student performance in introductory psychology. *Teaching of Psychology*. 2005;32(1):34-9.
24. Golmakani N, Yousefzadeh S. The midwifery students' perspective about clinical evaluation based on log book. *Journal of Research*

Development in Nursing & Midwifery. 2012;9(1):103-11.

25. Kamali S, Jafari E. Evaluation of midwifery clinical teachers and students viewpoints towards logbook. Journal of Medical Education Development. 2009;1(1):1-8.

26. Dennick R. Case study 2: Use of logbooks. Medical Education. 2000;34:66-8.

27. Yu T-CW, Wheeler BR, Hill AG. Effectiveness of standardized clerkship teaching across multiple

sites. Journal of Surgical Research. 2011;168(1):e17-e23.

28. Shakurnia A, Torabpour M, Elhampour H. Correlation between student evaluation of teaching and students' grades. Iranian journal of medical education. 2006;6(1):51-8.

29. McAlister B. Using All Your Legs: How Student Evaluations Can Fit Into a Holistic Teaching Assessment Program.[Cited 2012 Apr 3].

پرسشنامه

دانشجوی گرامی پرسشنامه ای که در اختیار دارید به منظور بررسی دیدگاه شما در خصوص لاگ بوک بخش ترمیمی تدوین شده است خواهشمند است با اختصاص دقایقی از وقت خود ما را در انجام این پژوهش یاری نمایید. مشخصات شما در این پرسشنامه ذکر نخواهد شد.

جنس: زن مرد

سن:...

سال ورود به دانشگاه:...

معدل ترم گذشته:...

چند ترم از لاگ بوک استفاده کرده اید:...

آیا قبلا واحد ترمیمی بدون اجرای لاگ بوک گذرانده اید: بله خیر

در خصوص سوالات زیر در پنج سطح از خیلی کم تا خیلی زیاد انتخاب کنید.

خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
					۱. به نظر شما ضرورت استفاده از لاگ بوک در فعالیت های عملی چقدر است؟
					۲. اجرای لاگ بوک بخش ترمیمی در آشنایی شما از اهداف آموزشی چقدر موثر بوده است؟
					۳. اجرای لاگ بوک بخش ترمیمی در آشنایی شما از مقررات درون بخشی چقدر موثر بوده است؟
					۴. اجرای لاگ بوک بخش ترمیمی در آشنایی شما با نحوه ی ارزشیابی و نمره دهی چقدر موثر بوده است؟
					۵. اجرای لاگ بوک بخش در برقراری عدالت در ارزشیابی بخش ترمیمی چقدر موثر بوده است؟
					۶. اجرای لاگ بوک بخش ترمیمی در کسب مهارت های عملی شما چقدر موثر بوده است؟
					۷. به نظر شما لاگ بوک طراحی شده از نظر تعداد آیتم های لازم برای تکمیل توسط شما مناسب است؟
					۸. به نظر شما لاگ بوک طراحی شده از نظر تعداد آیتم های لازم برای تکمیل توسط استاد مناسب است؟
					۹. به نظر شما لاگ بوک طراحی شده از نظر فرمت ظاهری مطلوب است؟
					۱۰. اگر پیشنهادی برای اصلاح فرمت یا اجرای مناسب تر لاگ بوک دارید ذکر کنید. (یک مورد)